

САМОСТІЙНА РОБОТА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОРТОДОНТІЯ»

Курєдова В.Д., Стасюк О.А., Виженко Є.Є., Чикор Т.О., Трофименко К.Л.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено основні аспекти самостійної роботи лікарів-інтернів. Показано, що цей вид навчальної діяльності покликаний формувати клінічне мислення і творче ставлення до майбутньої професії.

Ключові слова: лікар-інтерн, самопідготовка, контроль-діагностичні моделі.

Реформа освіти, що відбувається в наш час, пов'язана за своєю суттю з переходом від парадигми навчання до парадигми освіти. З метою ефективного формування професійної компетентності майбутнього фахівця нині все ширше використовуються освітні технології, спрямовані на формування в майбутніх лікарів культури самостійної діяльності [2].

Головне завдання самостійної роботи лікарів-інтернів – це розвиток умінь здобувати наукові знання шляхом особистого пошуку інформації, формування активного інтересу до творчого підходу в навчально-виховній роботі та при підготовці до семінарських занять. Інакше кажучи, самостійна робота лікарів-інтернів у навчальному процесі є основою підготовки лікаря-стоматолога, невід'ємною частиною навчального процесу, покликаною формувати клінічне мислення, творче ставлення до майбутньої професії і засвоєння дисципліни у вищому медичному навчальному закладі [1].

Мета навчальної діяльності кафедри – відмінні теоретичні знання лікарів-інтернів, опанування ними практичних навичок та ефективне їх використання в подальшій професійній діяльності. Індивідуальна самостійна робота спрямована на активізацію діяльності лікарів-інтернів, будь-який лікар-інтерн має можливість використати джерело інформації залежно від можливостей і здібностей. Методи самостійної роботи повсякчас удосконалюються співробітниками кафедри, оскільки вони активізують пізнавальну діяльність лікарів-інтернів і надихають на творчу пошукову працю.

Якість самостійної роботи лікарів-інтернів залежить від наявності навчально-методичної літератури і документації, яка створена на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів. У методичних вказівках чітко визначені навчальні цілі та зв'язок теми з клінічними дисциплінами; детально висвітлений зміст теми, наведені матеріали для самостійної роботи, а також питання для самоконтролю, ситуаційні задачі й перелік необхідних практичних навичок. Методичні розробки для самостійної роботи інтернів за фахом «Ортодонтія» укладені українською мовою, що полегшує самопідготовку лікарів-інтернів.

У зв'язку з цим самостійна робота лікарів-інтернів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів спрямована на конкретні види їхньої діяльності, має кілька етапів, які стосуються теоретичної та практичної підготовки, і поділяється на аудиторну та позааудиторну.

Одним із елементів самостійної роботи є тестовий контроль. Співробітниками кафедри було видано навчальний посібник «Ортодонтія (збірник тестів і ситуаційних завдань)», що складається з 18 розділів, 803 тестових і 444 ситуаційних завдань. Посібник затверджений МОЗ України та рекомендований для лікарів-інтернів, які навчаються за спеціальністю «Стоматологія» факультетів післядипломної освіти вищих медичних закладів III-IV рівнів акредитації, магістрів, клінічних ординаторів [3].

Теоретична частина самостійної позааудиторної роботи складається з тестового опитування, написання рефератів, виготовлення мультимедійних презентацій і підготовки тез доповідей до наукових конференцій. У кінці заняття відбувається обов'язкове розв'язання ситуаційних задач, що сприяє розвитку клінічного мислення лікарів-інтернів і готує їх до складання ліцензійних іспитів «Крок 3». Обов'язковим елементом для отримання заліку є складання підсумкового тестового контролю, що містить 150 завдань.

Особлива увага приділяється лекціям як одному з основних шляхів засвоєння лікарями-інтернами знань, одержання нової інформації про сучасні досягнення різних напрямів стоматології. Усі лекції розроблені в мультимедійному форматі, з демонстрацією клінічних випадків на різних етапах ортодонтичного лікування.

Аудиторна частина роботи:

а) опис контроль-діагностичних моделей, морфометричний аналіз КДМ, розшифрування рентгенівських знімків, антропометричний аналіз та ін.;

б) клінічний розбір історій хвороб, обстеження пацієнтів із викладачем, що дає змогу лікарю-інтерну самостійно проаналізувати клінічну картину, спробувати побудувати алгоритм дій на обстеженні, зробити свої висновки щодо клінічної ситуації, керуючись засвоєними знаннями, сформулювати попередній діагноз, спланувати подальше додаткове обстеження і можливий план лікування;

в) профілактична робота з пацієнтами;

г) індивідуальне виявлення й обстеження хворого з порушеннями зубощелепної системи на ортодонтичному прийомі;

д) робота з медичною документацією (щоденник лікаря-ортодонта, листок щоденного обліку, амбулаторна карта ортодонтичного хворого).

Лікар-інтерн зобов'язаний добре знати основи дисципліни і має самостійно розв'язувати багато задач, уміти отримати самостійно дані про ортодонтичний статус пацієнта, скласти план обстеження і на основі проведеного аналізу призначити план лікування. При цьому методично правильний контроль за організацією і ходом самостійної роботи заохочує інтерна якісно її виконувати.

Вважаємо, що для успішного запровадження самостійної роботи інтернів при переході на європейську систему навчання необхідно розширити доступ викладачів та інтернів до банків даних із нових наукових напрямів, забезпечити кафедри примірниками новітньої навчальної літератури, достатньою кількістю комп'ютерів, фантомів і муляжів.

Таким чином, самостійна робота активізує мислення, сприяє створенню власних поглядів і думок. Спеціаліст, який не навчився працювати самостійно, не втілить свої ідеї та проекти в життя. Людина впевнено володіє тим, чого досягає власною працею.

Список використаної літератури

1. Гордополова Н. В. Внедрение инновационных технологий в процесс подготовки высококвалифицированных кадров / Н. В. Гордополова, В. Ю. Гордополов // Актуальные вопросы образования и науки. – 2010. – № 3-4. – С. 86-90.
2. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. – К. : Знання, 2005. – 485 с.
3. Куроєдова В. Д. Ортодонтія (збірник тестів та ситуаційних завдань) / В. Д. Куроєдова, Н. В. Головка, М. І. Дмитренко. – Полтава, 2010. – 290 с.

**ПРОФІЛЬНА АДАПТАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК
ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТА
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»**

Лещенко Т.О., Шарбенко Т.В., Юфименко В.Г.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлюється навчальна технологія профілізації самостійної роботи студентів при вивченні предмета «Українська мова (за професійним спрямуванням)» на медичному і стоматологічному факультетах як продуктивного засобу підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок володіння професійною українською мовою.

Ключові слова: технологія навчання, системи-замовники, профілізація, самостійна робота студентів.

Технологія навчання визначає впорядковані професійні дії суб'єктів педагогічного процесу, які за оптимальності ресурсів і зусиль усіх учасників педагогічної взаємодії сприяють реалізації свідомо визначеної освітньої мети. Підкреслимо, що технології педагогічного процесу вищих навчальних закладів, зокрема і самостійної роботи студентів, мають набагато складніший характер, ніж технології навчання загальноосвітньої школи [1]. Педагогічна специфіка вищого навчального закладу – це забезпечення потреб макросистем, компонентами яких виступають а) загальноосвітні та б) виробничі макросистеми з різними соціальними функціями. У медичних вищих навчальних закладах виробничі системи (практична охорона здоров'я) виступають як системи-замовники на підготовку кваліфікованих кадрів, тому їхні професійні потреби відіграють провідну, визначальну роль у проектуванні та реалізації технологій навчання ВНЗ.

Зважаючи на вищевикладене, в розробці, впровадженні та вдосконаленні технологій самостійної роботи активно працюємо над профільною адаптацією нашої навчальної дисципліни за такими провідними напрямками:

- профільна адаптація навчально-методичного комплексу з предмета «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відповідно до виробничих потреб системи-замовника;
- профілізація самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів;
- індивідуалізація поточного і підсумкового контролю знань студентів на основі профілізованих завдань для самостійної роботи;
- урізноманітнення форм і методів організації, проведення і контролю самостійної й індивідуальної роботи студентів.

Предмет «Українська мова (за професійним спрямуванням)» нами повністю адаптований до профілю медичного вишу, до виробничих потреб системи-замовника. З цією метою постійно працюємо за такими темами для самостійної роботи студентів:

- правописний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням: правописні особливості вживання українськомовних анатомічних термінів на позначення утворів щелепно-лицевої ділянки (профілізація на стоматологічному факультеті);
- стилістичний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням: типові помилки в професійному мовленні лікаря та їх корекція;
- складні випадки перекладу української медичної лексики;
- лексичний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням: унормовані лексичні синоніми в медичній лексиці; пароніми в медичній лексиці;
- словотворчий аспект української мови за професійним медичним спрямуванням: терміноелементи в медичній лексиці;
- морфологічний аспект професійної мови медика: специфіка вживання частин мови;
- культура мови медика та ін.

Профільно адаптований освітній матеріал акумульований у наших навчальних посібниках із грифом ЦМК МОЗ України (Т.О.Лещенко «Професійна мова медика». – Полтава, 2004; Т.О.Лещенко, Т.В.Шарбенко «Українська мова за професійним спрямуванням». – Полтава, 2010), які студенти активно використовують у аудиторному процесі та в самостійній роботі.

Ми погоджуємося з думкою сучасних дослідників, що основним елементом самостійної роботи є навчальне завдання [4, с. 5]. Воно спрямоване на пошук і засвоєння нових знань і вимагає прийняття певних рішень, вивчення літератури й інших видів пізнавальної діяльності. Як дидактична одиниця навчальне завдання має кілька функціональних ознак: є предметом пізнавальної діяльності; охоплює всі її ланки (постановка мети, мотивація, вибір раціональних шляхів вирішення, добір способів дій і засобів їх виконання, отримання результату, його аналіз); виступає засобом логічної та психологічної організації навчального матеріалу; інтегрує процеси засвоєння знань і формування досвіду діяльності, що необхідно для оволодіння компетенціями.